

University of Groningen

Over commissarissen van naamloze vennootschappen

Bos, Jacobo Willem

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

1923

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Bos, J. W. (1923). *Over commissarissen van naamloze vennootschappen*. Noordhoff Uitgevers.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

INLEIDING.

Het is een speciaal in den laatsten tijd vrij veel besproken onderwerp, waarover dit werkje zal handelen. Steeds in een tijd van crisis wordt er hier en in het buitenland gesproken en geschreven over een herziening van de bepalingen, die de naamlooze vennootschap ¹⁾ regelen, waarbij dan in Duitschland en in ons land wordt aangedrongen op een betere regeling van het instituut van den Aufsichtsrat en van commissarissen, omdat men vindt, dat deze colleges niet voldoen aan de eischen, die men eraan mag stellen en dat aan vele ineens stortingen van naamlooze vennootschappen zij mede schuld zijn, doordat ze zich niet op voldoende wijze van hunne taak hebben gekweten ²⁾).

Het is natuurlijk zeer goed te begrijpen, dat menschen, die hun geld geheel of gedeeltelijk hebben verloren als aandeelhouder of als obligatie- of polishouder, steeds iemand trachten te vinden, die schuldig is aan dit voor hen vaak zeer belangrijk verlies.

Zooals ik reeds zeide, zijn het dan behalve de directeuren ook de commissarissen van naamlooze vennootschappen, over wie hun toorn zich uitstort.

Het is nu de positie, die de laatstgenoemden in onze Nederlandsche naamlooze vennootschappen bekleeden, die ik in de hierna volgende bladzijden zal trachten te beschrijven, terwijl ik daarbij, waar mij dit noodig schijnt, de ontwerpen van wet op de naamlooze vennootschap zal bespreken en aan de hand daarvan en van eenige buitenlandsche wetgevingen, zal pogen, eenige aanwijzingen te geven, waardoor het

¹⁾ Den laatsten tijd is dit steeds meer en meer de vorm geworden, waarin bijna alle groote en zeer vele kleine ondernemingen worden gedreven, zoodat het alleszins begrijpelijk is, dat men deze associatie uitvoerig wil regelen.

²⁾ Voorbeelden en literatuur vermeld ik later bij het behandelen van verschillende onderwerpen.

misschien mogelijk zal worden om bij een eventueele meer uitgebreide regeling van de naamlooze vennootschap het instituut van commissarissen te regelen op eene wijze, die met de eischen, door de praktijk gesteld aan het beheeren van groote of kleine naamlooze vennootschappen, en met de belangen van hen, die hun geld op de eene of andere wijze aan eene naamlooze vennootschap toevertrouwen, beide rekening houdt.

Het is niet de eerste maal, dat de commissarissen van onze naamlooze vennootschap het onderwerp van een dissertatie zijn geweest.

In 1882 behaalde Mr. A. Croockewit den titel van doctor in de rechtswetenschap door het schrijven van een proefschrift getiteld: „*De commissarissen bij de naamlooze vennootschap*”, terwijl in 1895 Mr. C. de Roon Swaan in de rechten promoveerde op eene dissertatie „*Het toezicht in de naamlooze vennootschap*” geheeten.

Echter zijn er sinds het laatste der beide proefschriften reeds meer dan 25 jaren verlopen, gedurende welken tijd er op het gebied van het recht der naamlooze vennootschap veel is gewijzigd, en in welk tijdsverloop de literatuur op dit gebied, ook in ons land een grooten omvang heeft aangenomen ¹⁾, zoodat ik niet te vaak in herhaling zal behoeven te vervallen van wat mijn voorgangers op dit gebied reeds hebben aangetoond.

Het is dus zoowel het geldend recht als het jus constituendum, waarover ik bij het bespreken van het instituut van commissarissen wil handelen. Echter zal ik nooit trachten een wetsartikel te formuleeren, dat volgens mij in een nieuwe wet op de naamlooze vennootschap zou moeten worden opgenomen. Ik acht me hiertoe niet competent en zonder den geheelen opzet van het wetsontwerp te kennen, schijnt het me ook absoluut onmogelijk, om op dit gebied alleen, dat toch ook voor verschillende andere onderwerpen van vennootschapsrecht van belang is, eenig artikel woordelijk te omschrijven. Ik zal me dus steeds beperken tot het aangeven van de lijnen, waarin naar mijne meening het wetsontwerp zich zal moeten bewegen.

¹⁾ Sinds April 1922 verschijnt onder redactie van Prof. J. G. Chr. Volmer en Mr. E. J. J. van der Heyden een tijdschrift, *de Naamlooze Vennootschap*, dat voornamelijk gewijd is aan verschillende quaestie's, dezen associatievorm betreffende.

In de volgende hoofdstukken zal ik dan eerst trachten de geschiedkundige ontwikkeling van het onderwerpeijk instituut op te sporen. Daarna zal ik een kort overzicht geven van eenige buitenlandsche wetten, voor zoover betreft de voornaamste bepalingen, die ze inhouden omtrent de inrichting van het bestuur der Naaml. Venn., waaraan ik dan eenige algemeene beschouwingen zal vastknoopen over het al of niet verplicht stellen, dat er commissarissen in iedere naamlooze vennootschap optreden.

Vervolgens zal ik de benoeming en belooning van commissarissen bespreken, waarbij dan tevens de rechtsverhouding tusschen hen en de naamlooze vennootschap ter sprake zal komen, terwijl ik daar bij ieder onderdeel de wenschelijkheden van nieuwe wettelijke bepalingen zal bespreken.

Ten slotte zullen het vierde en vijfde hoofdstuk handelen over rechten en plichten, d. i. dus over den werkkring van commissarissen en over hunne aansprakelijkheid. Bij deze beide onderwerpen zal ik eerst het geldend recht onder oogen zien en dan als tweede deel van het hoofdstuk het jus constituendum bespreken. Ik wijk hier dus van de wijze van behandeling van het derde hoofdstuk af; dit doe ik, omdat het me toeschijnt, dat bij deze beide onderwerpen de wet in grooter mate wijzigingen en aanvullingen zal moeten ondergaan, dan bij de quaestie der benoeming en belooning.